

Vesvese ile iman gider mi?

Antalya'dan Fatih Bey: "Vesvese imanı sıkıntıya sokar mı? Bu durum imana zıt mıdır?"

Vesvesenin Üç Hali

Vesvese sözlükte kötü telkinde bulunma, fısıldama, işkillenme, şüphelenme, kuruntulanma, karışık sözlerle kafa karıştırma gibi manalara gelir. Şeytandan veya nefisten gelen ve insanın inancını ve itikadını alt üst eden, dinin emir ve yasaklarıyla ilgili kalbe şüphe atan, kalbe dine aykırı hususları telkin eden, evham veren, işkillendiren, saptırıcı dürtü, faydasız söz ve tereddütler vesvese olarak ifade edilmiştir.

Her kuvvede olduğu gibi, vesvese de üç kısımdır: İfrat, tefrit ve itidal. Vesvesenin ifrat hali her şeyden şüphe duymak, hastalık derecesinde evham etmek, sabit bir hakikate inancının ve kanaatinin olmamasıdır. Tefrit hali de, halk arasında saflık denen haldir. Herkese inanır, hiç kimseden şüphe duymaz. Herkesi mutlak doğru zanneder.

Vesvesenin itidal hali de, şüphe duyulacak şeylerden şüphe duymak, sabit bir hakikate dayanmayan meselelerden işkillenmek, sabit olan ve burhan ile teyid edilmiş hakikatlere ise şüphe duymaksızın inanmaktır.

Nas Sûresi'ni Fazlaca Okuyalım

Kur'ân'da Hazret-i Adem'e (as) Cennette bir meyveden yemeleri yasaklanınca 1, Şeytanın onlara, Rabbinizin bu ağacı melek olmayasınız veya burada ebedî kalmayasınız diye yasakladığını söyleyerek vesvese verdiği zikredilir. 2

Nas Sûresi de bir vesvese sûresidir. Yani gerek ifrat, gerek itidal derecede olalım, vesveseden, şüphelerden, gereksiz işkillerden Allah'a sığınmak için Nas Sûresi'ni fazlaca okumamız inşallah yarar sağlar.

Nas Sûresi'nin meali şöyledir: "De ki, İnsanların Rabbine, insanların Melik'ine, insanların İlah'ına sığınırım. Vesvas'il-hannasın, sırf vesveseci olan sinsi şeytanın şerrinden. Ki o insanların kalbine vesvese atar. Cinlerden de olur, insanlardan da." 3

Vesvesenin şeytan tarafından insan içine atılan ve imanına ve ameline zarar vermeyi

hedefleyen şaşırtıcı sorular olduğunu bildiren ve her insanın bir şeytanı bulunduğunu 4 haber veren Peygamber Efendimiz (asm), kanın damarlarda dolaştığı gibi şeytanın da insanın içinde gezdiğini 5 bildiriyor. Efendimiz'in (asm) ümmetine öğrettiği bir duâsı da; "Allah'ım! Vesveseden sana sığınırım!" 6 şeklindedir.

Vesvese Teyakkuza Sebeptir

İnsanlardan da, cinlerden de her zaman vesveseci hannas ruhlu kimseler kalbimize vesvese ve şüphe atabilir. Şeytan vesveseyi öncelikle dinimizin sabit hakikatleri üzerine atacaktır. Meselâ Allah görünmediğine göre yoktur. Gidip gelen olmadığına göre Cennet yoktur. Ahiret belki de kurulmayacaktır... vb gibi yığınla imanî şüpheyi kalbimize atar ve imanımızı çalmak ister.

Şeytan eğer imanımıza söz geçiremiyorsa, imanımızı sağlam bulmuş ise, amelimiz üzerinde kafamızı karıştırmaya başlar. Meselâ namazda 3 kıldın, 5 kıldın gibi attığı vesveselerle bizi yanıltmaya, bıktırmaya, namazdan vazgeçirmeye uğraşır. Böyle durumlarda vesveseye yenik düşmemek için âlimler zann-ı galibin yeterli olduğunu söylemişlerdir.

Vesvese kesin bir kanaat haline gelmedikçe imanımıza zarar vermez, ölünceye kadar da bizi bırakmaz. Bundan kurtulamayız. Hatta ifrat derecede olmayan normal vesvese imanımızı sağlamlaştırılmamıza ve amelimizi güçlendirmemize yarar.

Bediüzzaman, "İfrata varmamak, hem galebe çalmamak şartıyla, asl-ı vesvese teyakkuza sebeptir, taharrîye dâîdir, ciddiyete vesîledir; lâkaydılığı atar, tehâvünü def' eder. Onun için, Hakîm-i Mutlak, şu dâr-ı imtihanda, şu meydan-ı müsâbakada, bize kamçı-yı teşvik olarak, vesveseyi şeytanın eline vermiş, beşerin başına vuruyor. Şâyet ziyâde incitse, Hakîm-i Rahîme şekvâ etmeli, eûzü billahi mineşşeytanirracîm demeli." 7 diyerek, vesvesenin normal olmak şartıyla aslında bir nimet olduğunu izah ediyor.

Dipnotlar:

1- Araf Sûresi: 19.

2- Araf Sûresi: 20; Taha Sûresi: 120.

3- Nas Sûresi: 1-6.

4- Müsned, I, 385; Dârimî, "Rikak", 25.

5- Müsned, III, 156, 285; Buhârî, "Ahkâm", 21; "Bedü'l-halk", 11; Ebû Dâvûd, "Şavm", 78.

6- Tirmizî, "Duâ", 78.

7- Sözler, s. 312.